

כּוּהַנִּים עִם מוּגְבָלוֹת בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ וּבְבֵית כְּנֶסֶת

לִיעֵד אֹרֵיין
רַב קֵהִילַת מְרוֹם יִגָּאָל, מוֹדִיעִין

- א. מְבוּא
- ב. טַעֲמִים לְאִיסוּר
- ג. עִקְרוֹנוֹת חִינוּכִיִּים הַנְּלַמְדִים מִטַּעֲמֵי הָאִיסוּר
- ד. כּוּהַן בְּעַל מוֹם בְּבֵית הַכְּנֶסֶת
- ה. מָה יִהְיֶה בְּעֵתִיד?

א. מְבוּא

הַתּוֹרָה אִסְרָה עַל כּוּהַן בְּעַל מוֹם לְעִבּוֹד בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ (וַיִּקְרָא כָּא, כָּא):

כָּל אִישׁ אֲשֶׁר בּוֹ מוֹם מְזַרַע אֶהְרֹץ הַכֹּהֵן לֹא יֵצֵא לְהִקְרִיב אֶת אִשֵּׁי
ה' מוֹם בּוֹ אֶת לֶחֶם אֱלֹהֵיוֹ לֹא יֵצֵא לְהִקְרִיב.

בְּמֵאֵמֶר זֶה אִסְקוֹר אֶת שִׁטוֹת הַפְּרָשָׁנִים בְּסוּגִיָּה זוֹ, סוּגִיָּה מְעַנִּינָת וּמְרַתֶּקֶת
בְּעֵלֶת הַשְּׁלֵכוֹת חִינוּכִיּוֹת וְהַלְכָּתוֹת מִשְׁמַעוֹתוֹת מְאֹד.

אֵינִי בְּמֵאֵמֶר הַזֶּה בְּבַחֲיִנַת "הַלְכָּתָא לְמִשְׁיַחָא", הַלְכָּתוֹת שִׁיֵּהוּ רְלוּוֹנִטוֹת
רַק בִּימּוֹת הַמִּשְׁיַחָ. לְעֵנִיּוֹת דַּעֲתִי, עֵיִסוּק בְּסוּגִיָּה זוֹ הוּא הַכְּרַחֵי דוּוֹקָא בְּעַת
הַזֹּאת מִשְׁתִּי סִיבוֹת עִיקְרִיּוֹת:

1. יַחַס הָאֲנָשִׁים לְתוֹרָה בְּעַקְבוֹת יַחֲסָה לְאֲנָשִׁים בְּעֵלֵי מוּגְבָלוֹת – בְּדוֹרֵנוּ
אֲנִי זוֹכִים לְשִׁיפּוֹר מִשְׁמַעוֹתֵי בִיחַס שְׁמִקְבְּלֵי בְּעֵלֵי מוּגְבָלוֹת מְבַחֲיִנָת
שׁוּוִיּוֹן הוֹדְמָנוּיּוֹת, זְכוּיּוֹת, יַחַס הַחֲבֵרָה וְהַתְּפַחְחוֹת הַמְּדַע וְהַרְפוּאָה
תוֹךְ רִצּוֹן עֵז לְסִייעַ לָהֶם. פְּעַמִּים שְׁדוּוֹקָא לְאוֹר עוֹבְדוֹת אֵלּוֹ אֲנָשִׁים

הקוראים את התורה בשטחיות, למשל בעניין כוהנים בעלי מוגבלויות בבית המקדש, ממהירים לשלח ביקורת ארסית העלולה לבלבל את הציבור הרחב. לכן חשוב מאוד שתישמע עמדת המאמינים המעמיקים בתורה דווקא בסוגיות מורכבות אלו בבחינת "דע מה שתשיב", ראשית כול לעצמך, ומתוך כך גם לאחרים.

2. פסיקת הלכה לימינו – אמנם טרם זכינו לבית מקדש אך קיימות כמה תובנות הנגזרות מסוגיה זו, ומשפיעות על חיי היום-יום שלנו בבתי הכנסת, שהם בית מקדש מעט.

ב. טעמים לאיסור

הראשונים נחלקו בטעם האיסור על כוהנים בעלי מום לעבוד בבית המקדש. את שיטותיהם אפשר לחלק לכמה כיוונים, כפי שנביא להלן.

פגם בדעת הציבור

הרמב"ם במורה נבוכים ח"ג פרק מה כותב:

ומכלל הדברים המביאים להגדיל המקדש ולפארו עד שיגיע לנו ראה ממנו, שלא יבא אליו לא שכור ולא טמא ולא מי שלא רחץ ראשו רצוני לומר פרוע ראש וקרוע בגדים, ושכל עובד יקדש ידיו ורגליו, ולהגדיל הבית עוד הגדיל מעלת עובדיו ונבדלו הכהנים והלויים, וצוה להלביש הכהנים בגדים נאים ומלבושים יפים וטובים בגדי קדש לכבוד ולתפארת, ושלא ישמש בעבודה בעל מום, ולא בעל מום לבד אלא הכעורים ג"כ פוסלים בכהנים כמו שהתבאר בתלמוד זאת המצוה, ומפני שההמון לא יגדל אדם אצלם בצורתו האמתית אלא בשלמות איבריו ויופי בגדיו, והמכוון שתהיה לבית גדולה ותפארת אצל הכל, אבל בן לוי שאינו מקריב ואין חושבין עליו שהוא מכפר עונות, כמו שבא בכהנים וכפר עליו וכפר עליה, אך הכוונה בו אמירת השיר לבד, הוא נפסל בקול, כי המכוון ג"כ בשיר להפעל הנפש בדברים ההם ולא יפעלו הנפשות רק לקולות ולנגונים הערבים ועם כלי השיר ג"כ, כמו שהיה הענין במקדש תמיד...

מבואר בדברי הרמב"ם שאין שום סיבה עצמית לפסול את בעל המוגבלות מלשמש בבית המקדש, והמניעה היא מצד החיסרון של החברה שאינה יודעת לקבל את האדם הזה ללא שיפגע הדבר ביחס למקדש. בדרכו הלך בעל ספר החינוך שהסביר שטעם איסור עבודתו הוא יחס החברה ולא מצד פסול בעצמו. וזה לשונו (מצווה רעה):

כי להיות האדם חשוב במראהו וטוב במעשיו, ימצא חן ושכל טוב בכל אשר יעשה בעיני כל רואיו. ואם יהיה בהפך מזה, פחות בצורתו ומשונה באיבריו, ואם ישר בדרכיו, לא יאותו פעולותיו כל כך אל לב רואיו. על כן באמת ראוי להיות השליח שהכפרה תלויה עליו איש חן, יפה תואר ויפה מראה ונאה בכל דרכיו, למען יתפשו מחשבות בני איש אחריו.

פגם בקשר המהותי בין גוף לנפש כיוון שונה לחלוטין הוא של ספר הזוהר, המהר"ל והרש"ר הירש, כל אחד בסגנונו המיוחד. לדעתם, התורה ממאנת להשלים עם החסרונות הזמניים הקיימים בעולם, עד שנבוא לידי התיקון השלם. בית המקדש מבטא את הצד האידאלי של המציאות, ולכן ציווה ה' שיהיה המצב של המשרתים בו דומה כמה שיותר למצב "לעתיד לבוא" שבו תהיה שלמות מרבית מכל הבחינות.

כך כתוב בזוהר (חלק ג דף צא, א):

עור ושבור וחרום ושרוע. אלא ואת דכא ושפל רוח. מאן דמאיך גרמיה קב"ה זקיף ליה. ובגיני כך כהנא דקאים לתתא כגוונא דלעילא בעי למהוי שלים יתיר מכלא ולא יתחזי פגים ועל דא אזוהר להו לכהני דכתיב איש מזרעך לדורותם אשר יהיה בו מום. דודאי בר נש דאיהו פגים הוא מכלא פגים הוא מהימנותא ועל דא כל איש אשר בו מום לא יקרב אמר רבי יוסי זמין קב"ה לאשלמא להו לישראל ולאשתכחא שלימין בכלא דכלא דלא יהא בהון מארי דמומין כלל בגין דיהון תקונא דעלמא כאלין מאני ולבושא דבר נש דאינון תקונא דגופא הה"ד ויתיצבו כמו לבוש (ס"א ד"א) ת"ח כד יתערון מעפרא כמה דעאלו הכי יקומון. חגרין או סומין עאלו

חגרין וסומין יקומון בההוא לבושא דלא יימרון דאחרא הוא דאתער. ולבתר קב"ה ייסי לון וישתכחון שלימין קמיה וכדין יהא עלמא שלים בכלא כדין ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. תרגום - מי שנמצא במצב ירוד, הקב"ה זוקף את קומתו. לכן, הכהן הנמצא למטה צריך להיות כמו הנהגת מעלה, וצריך להיות שם יותר מהכל, ושלא יראה בו פגם. ועל זה הזהיר הכתוב לכהנים... אמר רבי יוסי לעתיד לבוא ישלים הקב"ה את ישראל, ותמצא בהם שלימות בכל, ולא יהיו בהם מומים כלל, הגוף הוא הבגד של הנשמה, וכשיקומו לתחיה מעפר, כמו שמתו כך יקומו, אם חיגר או עיוור, כך יקומו, כדי שלא יאמרו שהוא אדם אחר, ואחר כך ירפא אותם הקב"ה ויהיה העולם שלם בכל וזה 'ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד'.

המהר"ל (דרך חיים, פרק ד משנה יד) כותב:

והנה כתר כהונה שנתן הש"י לישראל הוא כנגד מה שבאדם קדושה בגוף, ולפיכך המומים פוסלין בכהנים ולמה המומים פוסלים בכהנים וזה מפני כי הכהן יש לו קדושת הגוף, וכאשר יש מום בגוף פסול לעבוד... אמנם ראוי לך להבין דבר זה שאמרנו כי יש לכהנים קדושת הגוף, שהכוונה בזה שהגוף שלהם נמשך ממדריג' עליונה אלהית, כי גם לגוף האדם יש מדריג' עליונה כאשר תדע ותבין מן רמ"ח אברים של אדם, והכהן שהיה כהן צדק ראשון הוא אברהם אבינו ואמר הכתוב עליו (תהלים קי) אתה כהן לעולם ומספרו רמ"ח כמספר אברי האדם, וכל אלו דברים מופלגים בחכמה ואין להאריך.

אני מבין שהכוונה היא שהשכינה שורה רק בגוף שלם, אך לא מפני שהאדם או נפשו פגומים אלא מפני שהמציאות פגומה. הקב"ה וישראל תובעים מהמציאות לא להשלים עם קיומם של המומים. מעל לשאיפת השוויון לבעלי מומים ישנה שאיפה עליונה יותר למציאות שבה אין חסרונות, וכל עוד יש חסרון במציאות הקב"ה אינו שוכן בה. אפשר לראות זאת כסוג של מחאה אלוקית כנגד מציאותם של המומים והנכויות

ושאיפה לרפואתם של כל החסרונות, אשר תתגשם בעתיד. האמירה כאן היא בעד הסובלים ולא נגדם.
את הרעיון משלים הרש"ר הירש:

וכבר הסברנו את משמעות התמימות הגופנית הנדרשת ביחס לשניהם (הקרוב והמקריב). היא מבטאת גם את שלמות התמסרותנו וגם את שלמות החיים שנזכה בהם בקרבת ה'. מזבח ה' לא הוקם לצורך שבורים ורצוצים, עוורים ופסחים, נכים ודוויים וחולים. לא לשם כך נבנה המזבח, כדי שהאדם העייף ישתרך למעלותיו וימצא שם ניחומים לאבדיו או רפואות פלאים לחוליו. כי החיים בשלמותם, ברעננותם ובגבורתם, יתקדשו שם לחיי מעש של עבודת ה', וכך יזכו בברכת ה' של רעננות נעורים וכוח חיים, וכדרך שבעל מום איננו יכול לייצג את האדם הפורח בקרבת ה', כן גם לא יגש להקריב את אשי ה'.

הרש"ר הירש סובר שאיסור עבודת כוהן בעל מום בבית המקדש הוא משום שבית המקדש מבטא את שלמות החיים, ואילו אדם בעל מוגבלות אינו מבטא אותה, אף שאין זה באשמתו. בית המקדש אינו מקום העצמה לבעלי מוגבלויות אלא מבטא תפקיד אחר.
על פי זה, תובן יוזמה קדומה לעשות מהפך בצוות הכוהנים העובדים בבית המקדש השני:

איש מזרעך לדורותם וגו', רבי יצחק אמר משום שהוא פגום, ומי שהוא פגום אינו ראוי שישמש בקדש.
בוהר הקדש, תו פתח ואמר וכי תגישון עור לזבח אין רע וגו', וכי קב"ה אמר אין רע, אי הכי טוב הוא, אלא סופיה דקרא מוכח דישראל באיננון יומין הוו ממנן כהני מארי דמומין על גבי מדבחא ולשמשא על מקדשא, ואמרי מאי איכפת ליה לקב"ה דא או אחרא, ואיננון הוו דאמרי אין רע.

באותם הימים, בבית המקדש השני, היו ממנים כוהנים בעלי מומים לשמש בבית המקדש, והיו אומרים מה איכפת לך לקב"ה זה או אחר, והיו אומרים

שאינן רע בכך. משמע דבמכוון היו ממנים בעלי מומים על גבי מזבח, מדוע? מה התועלת לישראל בזה?

והנה בבית שני היו חסרים ה' דברים בפועל ובהתגלות שלא היו בשלמות, ועל כן יש לומר דאנשי בית שני, ביודעם שצריך לעשות הכל דוגמא כביכול, ולהדבק במדותיו, הוו ממנין כהני מארי דמומין על מדבחא וכו', שיהיו נמי בלתי שלמים כמו שההנהגה העליונה עמהם היתה בלתי שלמה, אך הנביא אוכח להו, דלאו מהאי טעמא פסולין מומין בכהנים, אלא מטעמא אחרינא, כמו שמסיים הזוהר הקדוש, דודאי בר נש דאיהו פגים, פגים הוא מכולא, פגים הוא מהמינותא, ועל דא כל איש אשר בו מום לא יקרב.

פגם הגוף מראה על פגם בנפש

כיוון אחר, שכבר יש בו ביקורתיות כלפי הנכה, מציע ה"כלי יקר" המצביע על קשר בין מצבו הגופני של הנכה לבין עברות שעבר בעבר, ובעקבותיהן נענש והפך לנכה. כך הוא כותב:

איש מזרעך אשר יהיה בו מום. על כן אומר אני שהקדמונים שהיו בקיאין בחכמות, היו יודעין בכל מום שנתהוה באדם טרם היותו, מצד איזו עון שראו בו דרך משל אם ידעו שהוא מקבל שוחד ידעו בו שסופו בא לידי עורון, ואם ראו בו רגל גאוה ידעו בו שסופו לבא לידי שבר רגל, והכרת פניו ענתה בו שהכירו במראה פניו איזו תכונה רעה שיש בקרבו הפוגמת איזו אבר ידוע וסופו לבא לידי מום נגלה וראוי לגאלו מן הכהונה ע"ש סופו, לכך נאמר איש מזרעך אשר יהיה בו מום, שהכרת פניו ענתה שלסוף יהיה בו מום כי מתוך מעשיו ניכר שלסוף יבא לידי מום זה שיהיה בו הרי הוא נפסל על שם סופו. ונתן טעם לדבר כי כל איש אשר בו מום וגו', אי אתה מודה אם המום כבר יש בו ודאי אינו דין שיקרב משום הקריבהו לפחתך. (מלאכי א, ח) ע"כ גם זה אשר יהיה בו מום להבא ראוי שיתגאל מן הכהונה, ומטעם זה לא אמר בנתינת טעם לשון יהיה. וכל זה מדבר במי שאינו נולד במומו שהרי מעשיו גרמו לו מציאת המום כי במעשיו פגם אחד מאבריו, לכך נאמר

בב' פסוקים אלו בו מום שקדמה מציאתו למציאת המום כי מלת בו מדבר במציאת האדם שקדמה ואח"כ נולד בו המום. ועדיין לא שמענו אם נולד במומו אם המום מעכב או לא, כי יש מקום לומר שמא דווקא זה שתרווייהו איתנהו ביה שיש לו פגם בנשמתו ובגופו ראוי שיתגאל מן הכהונה לבלתי הקריב את קרבן ה', אבל הנולד במומו שאין בו פגם בנשמתו זולת בגופו לבד שמא תאמר שאינו מעכב קמ"ל למטה מום בו את לחם אלהיו וגו'. וזה מדבר במי שקדמה מציאת המום למציאתו לאויר העולם, וזה ביאורו כל איש אשר בו מום מזרע אהרן הכהן לא יגש להקריב את אשי ה'.

אך גם ה"כלי יקר" מודה בסוף דבריו שגם אדם שנולד בעל מום פסול לעבודה במקדש, והוא אינו מסביר מדוע הדבר כך. אם כן, אף לדבריו אי אפשר להכליל ולומר שהמום נוצר בעקבות עברה. דבר זה דומה למציאות הידועה שיש אדם המקבל פורענות בעקבות מעשיו הרעים ויש אדם המקבל פורענות כניסיון אף שלא חטא. כיוון שכך, אפילו לפירושו של ה"כלי יקר", החריג בקרב הפרשנים, חובה עלינו לדון לכף זכות את בעלי המוגבלויות שהמוגבלות היא ניסיון של אהבה, כשם שאיננו שופטים אנשים שבנם נהרג בתאונת דרכים, שהפורענות באה עליהם כעונש. עוד יש להעיר על פי דברינו, ברוח התורה, כי אם אכן המום החיצוני מצביע על מום נפשי, יש מקום לפסול גם כוהנים בעלי מום במידותיהם ובעלי עברה לא פחות מבעלי מומים גופניים, כיוון שבסופו של דבר המוגבלות הפיזית היא רק הסימפטום ולא הסיבה העמוקה.

פגם בגוף עלול להביא את בעל המוגבלות לקושיות באמונה
ה"משך חכמה" השיב לקושי המוצב בתחילת המאמר בתשובה פסיכולוגית עמוקה:

והנראה דענין הקרבנות הוא מחלק החוקים, אשר אין השכל והעיון מורה על זה. ואם כן, יש לחוש שמא יהיה הכהן העובד לכו תוהא עליו, ולא יהיה מודה בעבודה או מסתפק, אשר על זה הזהירה תורה (דברים יא, יג) לעבדו בכל לבבכם, כמו שאמרו בספרי (שם). וזה

לא יאות שהוא יהיה המכפר והעובד, כיון שאינו מודה בה ועבודתו פסולה, לכן היה מן התחבולה האלקית, שבעל מום פסול להקרבה, אף אם הוא כשר בכשרים וצדיק בצדיקים, והמום בו גזירה מה' יתברך מטעם הכמוס אצלו. לכן אם יהיה כהן מי שאינו מודה בעבודה או לכו תוהא עליו, יהיה בעל מום ויפרח המום בו, ויבדל משירות מזבח ה' ולא יהיה גלוי עליו תרמית לבבו, כי כל איש אשר מום בו - אף שהוא צדיק וחסיד ונולד כן ממעי אמו - גם כן לא יקריב, אף שוודאי המום והוא שאמר איש מזרעך אשר יהיה בו מום לא יקרב, וזה אינו גלוי על זדון לבבו, כי כל איש אשר בו מום לא יקרב - אף שהמום בו מתחלת ברייתו. ולכן חסר מלת יהיה כאן, שמורה שהוא איש מומי, והוא צדיק וחסיד, גם כן לא יקרב, ואם כן לא יודע לאיש ממה שיודע היודע התעלומות יתברך. שנולד בו אינו לסיבת זדון לבבו, כי צדיק ורשע לא אמר.

לפי ה"משך חכמה" אין פגם לא באדם ולא ביחס הסביבה אליו, אך עלול להיות פגם בקבלת הדין שלו, כיוון שמידת הדין פגעה בו בחזקה.

ג. עקרונות חינוכיים הנלמדים מטעמי האיסור

יחס הסביבה - הכנות והאמת. אף שחלה בדורנו התפתחות עצומה ביחס לבעלי מוגבלויות, וכבוד הבריות הוא עיקרון חשוב מאוד (ומסיבה זו התיר הציץ אליעזר לחרש לטלטל מכשיר שמיעה בשבת), יש להכיר באמת הכואבת - בעלי מוגבלויות עדיין אינם מככבים בפרסומות. הכוהן הוא שליחו של הקב"ה בעולם, וה' רצה שבבואנו לבית המקדש לא נסיח דעתנו מהערכים של ההתבוננות הפנימית של חזרה בתשובה והגברת הקדושה, עבור ערך של הכלת כל אדם באשר הוא. בית המקדש אינו גמ"ח של ערכים שונים, אלא ממוקד במטרתו, ותפסת מרובה לא תפסת.

לדעתי, אפשר להפנים מסר זה גם בבית הכנסת. לפעמים יש בקרב הציבור אנשים הרוצים לעשות חסד עם פלוני שיהיה חזן, לרוגמה, כפיצוי על אי קבלת תפקיד כלשהו או מסיבה אחרת. אך יש לזכור שאסור להסיח את דעתו של הציבור מעבודת התפילה. כמובן, אינני טוען שאדם בעל מוגבלות אינו יכול להיות חזן, אדרבה ייתכן כי ביכולתו לרגש יותר את הציבור ולהפוך את התפילה למיוחדת ומשמעותית. אך ישנם מקרים

שקיים חוסר התאמה בין החזון ובין התפילה, ויש להתמקד במטרה העיקרית של בית הכנסת - תפילה.

שאיפה לשלמות - יש בשורה גדולה בחוסר ההשלמה שלנו עם מצב הנכות ורצוננו המתמיד לצאת מהמצב הזה. זה בעצם המנוע למחקרים הרפואיים ולהשקעה האדירה של האנושות להיטיב את חייהם של בעלי המוגבלות. בית המקדש מבטא מצב של לעתיד לבוא, שבו יהיו כולם בריאים לחלוטין. זה עצמו מנחם את בעל המוגבלות לטווח הרחוק, כפי שהאמונה בתחיית המתים מנחמת את האבל.

שיקוף פנימי - העולם אינו הפקר, ויש מערכת של שכר ועונש הבאה לידי ביטוי גם בגשמיות. הכול נלקח בחשבון, ובדונו את המגבלה הרוחנית הקב"ה ראה גם את ההשלכה המעשית של מניעת העבודה במקדש. אמנם יש בגישה זו סכנה שבמקום שאדם ילמד מוסר לעצמו, הוא יהיה שיפוטי כלפי הסביבה, ואולי אפשר לומר שזו הסיבה שהקב"ה גזר גם על בעלי מוגבלויות מלידה, כדי שלא יתביישו שאר בעלי המוגבלות במניעתם מן העבודה.

חוסר קבלת הדין - פעמים שאדם כועס על הקב"ה או שלפחות יש לו סיבה כביכול שיצר הרע מניע אותו לכעוס, וכדאי לתת לו מנוחה מתפקיד ציבורי. אולי זו גם הסיבה למנהג של חלק מעדות ישראל שאכל לא יהיה ש"ץ. כך גם לגבי אדם המצהיר מפורשות שאינו מאמין באחד או יותר מעיקרי האמונה, שלא כדאי שישמש שליח ציבור.

נוסף נוסף

אפשר להוסיף ולומר שהתורה לא רצתה לחייב את בעל המום לעבוד מפני שהעבודה קשה לו יותר מאשר לאדם בריא. העיקרון החינוכי הנלמד מכאן הוא שבשם השוויון מטילים לפעמים על בעל מוגבלות תפקיד שאין בו התאמה ליכולתו, והוא עלול בעקבות זאת להיקלע למצב חמור יותר. לכן הדגישו חכמים שלכוהנים בעלי מוגבלות היה תפקיד בבית המקדש, הכנת העצים לקראת העלאתם למזבח, מתוך הרצון לבטא שגם הם שייכים ורצויים.

ועוד מדגישה לנו התורה הקדושה, שלעניין הזכויות כולם שווים, כוהן שלם בגופו וכוהן בעל מום חולקים שווה בשווה בבשר, כפי שנאמר: "ומן הקדשים יאכל".

כמובן, הסבר זה אינו מסביר את כל סוגי המומים, אך גם הסברים אחרים אינם כוללים את כל סוגי המומים. לרמב"ם, למשל, לא מוסברים מומים שבסתר. כך שיש בדברינו נופך נוסף.

ד. כוהן בעל מום בבית הכנסת

האם יש קשר בין האיסור על כוהן בעל מום לעבוד בבית המקדש, לבין ברכת כוהנים הנוהגת גם בימינו? האם אותן מגבלות התורה חלות גם על כוהן בכואו לברך ברכת כהנים?

בשאלה זו יש לכאורה סתירה בין שני תוספות במסכתות שונות. במסכת סוטה אומרים תוספות (לח ע"א ד"ה הרי) שכוהן שברך ברכת כוהנים בישיבה, צריך לברך שנית בעמידה, כפי שבבית המקדש נפסלה עבודה בישיבה. אם כן, יש קשר בין עבודת הכוהנים בבית המקדש לברכת כוהנים בבית הכנסת.

לעומת זאת, תוספות במסכת תענית (כז ע"א) דוחים את הקשר בין עבודה במקדש לבין ברכת כוהנים, ומפורש בדבריהם שכוהנים בעלי מומים כשרים לעלות לדוכן לקיים מצוות ברכת כוהנים. זה לשונם:

מכאן נראה דבעל מום מברך ברכת כהנים מדקא חזינן דהש"ס רוצה ללמוד מברך ממשרת ולבעל מום ודחינן ליה אם כן נראה דלענין נשיאת כפים כהן בעל מום נושא כפיו ומכאן יש להוכיח דכהן שהמיר דתו נושא כפיו וכשר לישא כפיו ולקרות בתורה כמו שלא המיר וראיה מהא דכהנים ששימשו בבית חוניו לא ישמשו במקדש אבל נוטלים חלק עם אחיהם כמו בעלי מומין מדקאמר שהם כבעלי מומין משמע דכל עבודה שבעל מום ראוי לעשות יעשו וכהן בעל מום נושא כפיו.

אמנם השולחן ערוך (או"ח, קכח, ל) כתב שכוהן בעל מום לא יישא כפיו, אך אין הכוונה למומים הפוסלים לעבודה בבית המקדש, אלא האיסור הוא מפני היסח דעת הרואים. על כן, אם "דש בעירו" (דהיינו המגבלה

מוכרת וכבר אינה מסיחה דעת אנשים) או שמכסה את המום, יכול לברך, ובמקדש ודאי לא נאמרו היתרים אלו.

מעניין יהיה לבדוק בפוסקים אם אפשר יהיה להקל במקרה שהזדמן כהן שאינו מוכר לבית הכנסת, אך המגבלה שלו מוכרת מחמת מודעות הציבור לעניין, האם ייחשב הדבר "דש בעירו" כיוון שסוף סוף אין התפעלות הגורמת להיסח הדעת (כפי שאמרו שאין לברך "משנה הבריות" על לבקן וכד').

ה. מה יהיה בעתיד?

לא נדע הרברים עד שיהיו. הרב קוק ב"לנבוכי הדור" כותב שכאשר יש תיקון ועילוי של העולם, תתפרש המצווה לעתיד לבוא על ידי סנהדרין ונביאים בצורה שונה, וכמו שהוא כותב (פנקסי הראי"ה) בעניין הקרבנות ובעניין חזרת עבודת הבכורות במקדש:

ועל כן נאמר וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות, כי הנשארת אחרי ההשלמה העליונה האנושית ראוי שתהיה המנחה. ודייק הכתוב בפרשת קרבנות, את קרבני לחמי כדאמרן, ואמר ואמרת להם זה האשה אשר תקריבו לה' היינו אתה תשיג כי סוף כל סוף יהיה הקרבן לחמי לאישי, לחם מנחה, רק כעת עד זמן ההשלמה תאמר להם שיקריבו כבשים, ומותנה תמיד לריח ניחוח, וכיון ויוכל להיות שעל פי סנהדרין ועל פי נביאים תשוב העבודה לבכורות, כיון שימצא על זה מקרא מפורש בתורה אין זה עוקר דבר מן התורה כי אם מקיים את התורה. וכיון שהבכורות נפסלו על ידי חטא העגל, אי אפשר שיהא דבר של חטא קיים לעולם, כי התשובה קדמה לעולם, על כן כשיתוקן כל רושם של חטא העגל תשוב העבודה לבכורות. והכהנים אמנם גם הם ודאי לא יפסלו, כיון שעלו לא ירדו. ויש לדרוש שחובת קרבנות בעלי חיים אינם אמורים כי אם כל זמן שהמקריבים הם רק הכהנים, על כן כתיב ושחט אותו על ירך וכו' וזרקו בני אהרן הכהנים את דמו, אבל כשיהיה כשרים גם כן בכורות, אז מטעם העילוי של בעלי חיים וכלל המציאות אין הבעלי חיים נהוגים, כי אם לחם ומנחה,

לאות הכרת טובה ועילוי. וכך היא המדה בכל פעם שנמצא פסוק בתורה וסברא ישרה, שיש כח ביד בית דין הגדול, מכל שכן בצירוף הנביאים, לפסוק הוראות גדולות כאלה.

אמנם זה החזיון הוא לימים רחוקים מאד, ויוכל היות שתיקון העולם בתחית המתים יהיה לפני זה, ואז באמת כמה ענינים ישתנו לפי ערך הזמן. רק הרשעים הם שיבורר בזמן ההשלמה שהריגת הבעלי חיים אי אפשר שתהיה לריח ניחוח. האוכלים פגה את עץ הדעת, ולא ידעו גודל הערך של כל דבר בשעתו.

אנו מקבלים בענווה גדולה את הציווי האלוקי הגבוה ונשגב מבינתנו, ומכל מקום לפי דבריו יכול להיות שבחינות עמוקות חדשות-ישנות ישוּבו אלינו אחרי תחיית המתים. כבר ראינו במאמר זה בזהר הקדוש שלאחר תחיית המתים הקב"ה ירפא את כל החולים, וכמו שהיה במעמד הר סיני. נתפלל לה' שיסיר מעלינו מומים גשמיים אך בעיקר מומים רוחניים, ונגיע לגילוי השלם שבו אין סבל ואין מוות.
"כולך יפה רעייתי ומום אין בך".